

CURTEA EUROPEANĂ A DREPTURILOR OMULUI

CAZUL DIENNET *c.* FRANȚEI

Cererea nr. 18160/91

Hotărâre 26 septembrie 1995

În cauza Diennet *c.* Franței¹,
Curtea europeană a Drepturilor Omului, constituită, în conformitate cu articolul 43 din Convenția pentru apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților fundamentale („Convenția”) și cu clauzele pertinente din regulamentul său A², într-o cameră alcătuită din următorii judecători:

Dnii R. Ryssdal, *președinte*,
R. Bernhardt,
L.-E. Pettiti,
R. Macdonald,
C. Russo,
Dna E. Palm,
Dnii J.M. Morenilla,
L. Wildhaber
P. Kūris,

precum și Dl H. Petzold, *grefier*,

După ce a deliberat în camera de consiliu la 23 martie și la 31 august 1995,

A adoptat această hotărâre la această ultimă dată:

PROCEDURA

1. Cauza a fost transmisă Curții de către Comisia europeană a Drepturilor Omului („Comisia”) la 7 iulie 1994 în termenul de trei luni prevăzut de articolele 32 § 1 și 47 ale Convenției. La originea cauzei se află o cerere (nr. 18160/91) îndreptată împotriva Republicii franceze, introdusă la Comisie la 18 aprilie 1991 de către cetățeanul acestui Stat, Dl Marcel Diennet, în temeiul articolului 25.

Cererea Comisiei face trimitere la articolele 44 și 48 precum și la declarația Franței prin care este recunoscută jurisdicția obligatorie a Curții (articolul 46). Cererea are drept scop obținerea unei decizii asupra punctului de a ști dacă faptele expuse în cauză prezintă o încălcare din partea Statului reclamat a obligațiilor sale în baza Articolului 6 § 1 din Convenție.

¹ Cazul poartă numărul 25/1994/472/553. Primele două cifre indică poziția cazului pe lista cazurilor transmise Curții în anul corespunzător (a doua cifră). Ultimele două numere indică poziția cazului transmis Curții de la crearea sa și pe lista cererilor inițiale corespunzătoare la Comisie

² Regulamentul A se aplică tuturor cauzelor deferite Curții până la intrarea în vigoare a protocolului 9 și, după această dată, doar cauzelor care vizează Statele care nu sunt legate prin acest Protocol. El corespunde regulamentului intrat în vigoare la 1 ianuarie 1983 și amendat de atunci de mai multe ori.

2. Răspunzând invitației prevăzute în articolul 33 § 3 d) din regulamentul A, reclamantul și-a manifestat dorința de a participa la proces și a desemnat un reprezentat (articolul 30).
3. Camera ce urma a fi constituită îi includea cu drepturi depline pe Dl L.-E. Pettiti, judecător ales cu cetățenie franceză (articolul 43 din Convenția), și Dl R. Ryssdal, președintele Curții (articolul 21 § 3 b) din regulamentul A). La 18 iulie 1994, acesta a tras la sorți numele celorlalți șapte judecători: Dl R. Bernhard, Dl R. Macdonald, Dl c. Russo, Dna E. Palm, Dl J.M. Morenille, Dl L. Wildhaber și Dl P. Kūris, în prezența grefierului (articolele 43 *in fine* din Convenție și 21 § 4 din regulamentul A).
4. În calitate de președinte al camerei (articolul 21 § 5 din regulamentul A), Dl Ryssdal a consultat prin intermediul grefierului agentul Guvernului francez („Guvernul”), reprezentantul reclamantului și delegatul Comisiei cu privire la organizarea procedurii (articolele 37 § 1 și 38). În conformitate cu ordonanța pronunțată în consecință și cu prelungirea termenului acordată de către președinte la cererea Guvernului, grefierul a primit, la 5 decembrie 1994, memoriul reclamantului și pe cel al Guvernului. La 12 ianuarie 1995, secretarul Comisiei a menționat că delegatul nu va prezenta răspunsul în scris. La 22 decembrie 1994, el a transmis grefei diferite documente. Cererea reclamantului de satisfacție echitabilă a fost primită la 20 februarie 1995.
5. În conformitate cu decizia președintelui, audierile publice s-au desfășurat la 20 martie 1995, la Palatul Drepturilor Omului de la Strasbourg,. În cadrul reuniunii de pregătire desfășurate în prealabil, Curtea a fost informată că avocatul reclamantului, Dna C. Waquet, era blocată la Paris din cauza unei greve aeriene; cu toate acestea Curtea a decis să desfășoare audierea la ora prevăzută și să transmită prin fax petiționarului un proces-verbal provizoriu al audierii pentru ca ea să poată prezenta în scris observațiile sale înaintea deliberărilor.

S-au prezentat:

- *pentru Guvern*
Dna M. Merlin-Desmartis, consilier al tribunalului
administrativ detașată la direcția afaceri juridice
a ministerului Afacerilor externe *agent,*
Dl T.-X. Girardot, consilier special
la direcția afaceri juridice
a ministerului Afacerilor externe *consilier,*
- *pentru Comisie*
Dl M.A. Nowicki *delegat,*
- *pentru reclamant*
Dl J. Axelsson, avocat, *consilier.*

Curtea a audiat declarațiile Dlui Nowicki și ale Dnei Merlin-Desmartis.

6. Textul pledoariei Dnei Waquet a fost transmis prin fax la 21 martie 1995. Delegatul Comisiei și Guvernului nu au răspuns.

ÎN FAPT

I. CIRCUMSTANȚELE CAUZEI

7. Dl Marcel Diennet practica medicina generală, locuia la Paris și fusese obiectul urmărilor pentru încălcarea regulilor deontologice profesionale.
8. La 11 martie 1984, consiliul regional al Ordinului Medicilor („*ordre des médecins*”) din Ile-de-France au decis excluderea reclamantului din registru. Eu au invocat următoarele motive:

„(...)

Considerând că declarațiile medicului urmărit confirmă din plin „metoda epistolară de consultații” a cărui autor el este. Doctorul Diennet, prin scrisori imprimare, le adresa pacienților, pe care el nu putea sau nu dorea să-i primească, o propunere de consultare cu ajutorul unui chestionar detaliat care ar fi trebuit să-i permită să stabilească pentru fiecare caz o ordonanță corespunzătoare în vederea unei cure de slăbire.

(...)

Considerând că utilizând această metodă doctorul Diennet nu se întâlnea niciodată cu pacienții săi, niciodată personal nu-i examina, nu supraveghea tratamentul prescris, nici nu-l modifica. În timpul absențelor sale din Franța, pe care el le-a recunoscut numeroase, „supravegherea” stării pacienților era asigurată de către secretarul cabinetului său, fapt pe care el nu l-a contestat.

Considerând că comportamentul reproșat a fost amplu demonstrat și încalcă grav dispozițiile articolelor 15, 18, 23 33 și 36 ale codului deontologic; că un asemenea comportament este inadmisibil din partea unui medic și nu are nici o legătură cu profesia medicală.

Considerând că aceste sancțiuni necesită sancțiuni severe.

(...)”

9. Doctorul Diennet a făcut apel la secțiunea disciplinară a consiliului național al Ordinului Medicilor care, la 30 ianuarie 1985, a înlocuit radierea din registru cu o sancțiune de interdicere a practicării medicinei pe un termen de trei ani.
10. Fiind sesizat de reclamant, Consiliul de Stat a anulat la 15 ianuarie 1988 această decizie pe motiv că ea fusese adoptată în rezultatul unei proceduri ilegale, secțiunea disciplinară a consiliului național declarând neadmisibil un memoriu elaborat de Doctorul Diennet după expirarea termenului imparțial dar totuși înaintea audierii. Cazul a fost retransmis secțiunii disciplinare.
11. La 26 aprilie 1989, în rezultatul unei audieri cu ușile închise, secțiunea disciplinară a consiliului național din nou i-a aplicat reclamantului interdicția de a exercita medicina pentru o perioadă de trei ani.
12. Doctorul Diennet a înaintat un recurs în fața Consiliului de Stat. El afirma în special că decizia care-l viza nu a fost pronunțată în conformitate cu articolul 6 § 1 din Convenție: trei din șapte membri ai secțiunii disciplinare a consiliului național – dintre care și raportorul – cunoșteau deja cauza încă de la prima decizie, fapt ce nu satisfăcea condițiile de imparțialitate prevăzute de această dispoziție, iar dezbaterile din 26 aprilie 1989 nu fusese publice.
13. La 29 octombrie 1990, Consiliul de Stat a respins cererea în următorii termeni:

„(...)

Cu privire la legitimitatea deciziei atacate:

Considerând, în primul rând, că dispozițiile articolului 6 § 1 din Convenția europeană pentru apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților fundamentale nu sunt aplicabile jurisdicțiilor disciplinare, care nu se pronunță în materie penală și nu soluționează contestații cu privire la drepturi și obligații cu caracter civil; că astfel Dl Diennet nu putea invoca împotriva deciziei atacate o încălcare a dispozițiilor articolului 6 § 1 din Convenție vizate mai sus cu privire la publicitatea ședințelor și imparțialitatea instanței;

Considerând, într-al doilea rând, că, dacă articolul 11 al legii din 31 decembrie 1987 făcea obligatorie de a se pronunța jurisdicția la care era trimisă o cauză de către Consiliul de Stat, cu excepția imposibilității datorate naturii jurisdicției, într-o altă componentă decât cea în care a fost pronunțată decizia anulată, secțiunea disciplinară a asociației medicale, având în vedere natura acestei jurisdicții, putea fi sesizată din nou în componenta în care fusese la 30 ianuarie 1985, dată la care ea se pronunțase pentru prima oară, asupra cauzei care îi fusese trimisă prin decizia Consiliului de Stat, pronunțându-se în contenciosul din 15 ianuarie 1988; că, prin urmare, recursul bazat pe încălarea principiului imparțialității jurisdicțiilor și dispozițiile legislative citate mai sus nu a fost întemeiat;

(...)"

II. REGIMUL DISCIPLINAR AL MEDICILOR

14. Ordinul Medicilor întrunește în mod obligatoriu toți medicii habilitați care-și exercitează activitatea în Franța. El în special supraveghează respectarea principiilor moralității, probitatea și devotamentul indispensabile exercitării medicinei și faptul respectării obligațiilor profesionale, precum și a regulilor prevăzute în codul deontologic. El își îndeplinește misiunea prin intermediul consiliilor departamentale, consiliilor regionale și consiliului național al ordinului (articolele 381 și 382 al codului sănătății publice).

A. Procedura

1. În fața instituțiilor de disciplină profesională

a) Consiliile regionale

15. Consiliile regionale exercită, în cadrul asociației medicale, competența disciplinară în primă instanță. Ele pot fi sesizate în special de către consiliile departamentale în cadrul jurisdicțiilor lor teritoriale sau de un medic înscris în registrul ordinului (articolul L. 417 din codul sănătății publice).

b) Secțiunea disciplinară a consiliului național

16. După fiecare reînnoire parțială, la fiecare doi ani, consiliul național al Ordinului medicilor alege opt din cei treizeci și opt de membri care constituie, sub președinția unui consilier de Stat, o secțiune disciplinară, competentă să examineze apelurile în această materie (articolele L. 404-408 și L. 411 din codul sănătății publice). Membrii supleanți sunt aleși conform aceluiași modalități ca și membrii titulari (articolul 21 al decretului nr. 48-1671 din 26 octombrie 1948 modificat, referitor în special funcționării secțiunii disciplinare).

Secțiunea disciplinară nu poate delibera valabil decât dacă sunt prezenți, în afară de președinte, cel puțin un sfert din totalitatea membrilor săi. Dacă membrii prezenți constituie un număr par, cel mai tânăr membru trebuie să se abțină (articolul 24, primul alineat, al decretului din 26 octombrie 1948 modificat).

Apelurile au efect de suspendare (articolul L. 411 al codului sănătății publice).

2. În fața Consiliului de Stat

17. Deciziile secțiunii disciplinare pot constitui obiectul unui recurs în fața Consiliului de Stat (articolul 22 al decretului din 26 octombrie 1948 modificat și L. 411 al codului

sănătății publice) „în condițiile dreptului comun” (articolul L. 411 *in fine* al codului sănătății publice).

În termenii articolului 11 – intrat în vigoare la 1 ianuarie 1989 – al legii nr. 87-1127 din 31 decembrie 1987 privind reforma contenciosului administrativ:

„(...)

Dacă este pronunțată anularea unei decizii adoptate de o jurisdicție administrativă în ultimă instanță, Consiliul de Stat poate, fie să trimită cauza în fața aceleiași jurisdicții care să fie constituită, în afara imposibilității ce ține de natura jurisdicției, într-o altă componentă, fie să trimită cauza în fața unei alte jurisdicții de aceeași natură, fie să reglementeze cauza în fond dacă aceasta este justificat de interesul unei bune administrări a justiției.

Dacă cauza constituie obiectul unui al doilea recurs, Consiliul de Stat adoptă decizia definitivă cu privire la această cauză.”

B. Penalitățile

18. Medicii care au încălcat normele disciplinare pot fi supuși următoarelor penalități: avertisment; mustrare; interdicție temporară sau permanentă de a exercita una, mai multe, sau totalitatea funcțiilor medicale, oferite sau remunerate de Stat, departamente, comune, instituții publice, instituții recunoscute de utilitate publică, sau funcțiile medicale îndeplinite în aplicarea legislor sociale; interdicția temporară (care nu poate depăși trei ani) de a exercita medicina; radierea din registrul ordinului.

Primele două din aceste pedepse antrenează, printre altele, privarea dreptului de a face parte din consiliul departamental, din consiliul regional sau din consiliul național al ordinului pe o durată de trei ani; următoarele, privarea de acest drept cu titlu definitiv. Medicul exclus nu poate fi introdus nici într-un alt registru (articolul L. 423 din codul sănătății publice).

C. Recuzarea

19. Medicul pus în cauză își poate exercita atât în fața consiliului regional, cât și în fața consiliului național, dreptul de recuzare în condițiile articolelor 341-355 al noului cod de procedură civilă (articolul L. 421 din codul sănătății publice).

În termenii articolului 341 al noului cod de procedură civilă, recuzarea unui judecător poate fi solicitată:

„(...)

1. Dacă el personal sau soția/soțul sau are un interes personal în această contestare;
2. Dacă el personal sau soția/soțul său este creditorul, debitorul, moștenitorul presupus sau donatarul unei dintre părți;
3. Dacă el personal sau soția/soțul său este părintele sau ruda uneia dintre părți sau a soției/soțului acesteia până la cea de-a parta generație inclusiv;
4. Dacă el sau soția/soțul său a avut sau are un proces între una din părți sau soția/soțul său;
5. Dacă el a cunoscut anterior cauza în calitate de judecător sau arbitru sau dacă a consultat una din părți;
6. Dacă judecătorul sau soțul său este împuternicit să administreze bunurile uneia dintre părți;
7. Dacă există o relație de subordonare între judecător sau soția/soțul său și una dintre părți sau soția/soțul acesteia;
8. Dacă există o relație amicală sau intimă notorie între judecător și una dintre părți;

(...),,

D. Publicitatea

1. Regimul aplicabil speței

20. Articolele 15, al doilea alineat, și 26, alineatul șapte, ale decretului nr. 48-1671 din 26 octombrie 1948 modificat, prevede:

„Audierea nu este publică și deliberările sunt secrete.”

Cât privește deciziile organelor de ordine în materie disciplinară, ele erau transcrise într-un registru special la care terții nu aveau acces și nu erau date publicității. Ele erau notificate doar anumitor persoane și instituții.

2. Regimul actual

21. Decretul nr. 93-181 din 5 februarie 1993 a modificat acest reguli.

Audierile în fața unui organ al ordinului, atunci când el se pronunță în materie disciplinară, sunt de acum înainte publice. Totodată, președintele așa-numitului organ poate, din oficiu sau la cererea uneia dintre părți sau a persoanei a cărei plângere a provocat sesizarea consiliului regional, să interzică accesul publicului în sală pe parcursul întregii sau unei părți a audierii în interesul ordinii publice sau dacă aceasta este justificat de respectarea vieții private sau a secretului medical (articolele 13, 15 și 26 ale decretului din 26 octombrie 1948, așa cum au fost modificate prin decretul din 5 februarie 1993).

Deciziile de acum înainte sunt pronunțate în mod public, dar organele în chestiune pot decide să nu figureze în copiile certificate unele detalii – cum ar fi cele patronimice – care ar putea aduce atingere respectării vieții private sau a secretului medical (articolele 13 și 28 ale decretului din 26 octombrie 1948, așa cum sunt modificate prin decretul din 5 februarie 1993).

PROCEDURA ÎN FAȚA COMISIEI

22. Doctorul Diennet a sesizat Comisia la 18 aprilie 1991. El a pretins o încălcare a dreptului la examinarea cauzei sale în mod public și de către o instanță imparțială, garantat de articolul 6 § 1 din Convenție.

23. La 2 decembrie 1992 cea de-a doua cameră a Comisiei a declarat cererea (nr. 18160/91) admisibilă, în virtutea articolului 20 § 4 din Convenție, apoi ulterior s-a disesizat în favoarea Comisiei plene.

În raportul său din 5 aprilie 1994 (articolul 31), ea a stabilit o încălcare a dreptului la publicitatea dezbaterilor (în unanimitate) dar nu și o încălcarea a dreptului la o instanță judecătorească imparțială (paisprezece voturi împotriva la nouă). Textul integral al avizului și opinia parțial separată care însoțesc raportul sunt anexate la prezenta hotărâre¹.

CONCLUZIILE PREZENTATE CURȚII

24. În memoriul său, Guvernul a cerut Curții „să respingă cererea Dlui Diennet”.

25. La rândul său, reclamantul a invitat Curtea

„să constate, împotriva Franței, în procedura care a rezultat cu adoptarea hotărârii Consiliului de Stat din 9 octombrie 1990, o încălcare a articolului 6 din Convenția europeană a Dreptului Omului, în faptul că, de pe o parte, în fața jurisdicției disciplinare nu i-a fost asigurată nici o publicitate a dezbaterilor, și în faptul că, pe de altă parte, jurisdicția disciplinară nu a fost constituită într-o modalitate imparțială în sensul articolului 6 menționat mai sus”.

ÎN DREPT

¹ Nota grefierului:

I. CU PRIVIRE LA PRETINSA ÎNCĂLCARE A ARTICOLULUI 6 § 1 DIN CONVENȚIE

26. Doctorul Diennet se plângea de faptul că cauza sa nu a fost audiată în mod public de către o instanță imparțială. El invocă articolul 6 § 1 din Convenție, care prevede:

„Orice persoană are dreptul la judecarea în mod echitabil, în mod public și într-un termen rezonabil, a cauzei sale de către o instanță independentă și imparțială, instituită de lege, care va hotărî fie asupra încălcării drepturilor și obligațiilor sale cu caracter civil, fie asupra temeiniciei oricărei acuzații în materie penală îndreptate împotriva sa. Hotărârea trebuie să fie pronunțată în mod public, dar accesul în sala de ședință poate fi interzis presei și publicului pe întreaga durată a procesului sau a unei părți a acestuia în interesul moralității, al ordinii publice ori a securității naționale într-o societate democratică, atunci când interesele minorilor sau protecția vieții private a părților la proces o impun, sau în măsura considerată absolut necesară de către instanță atunci când, în împrejurări speciale publicitatea ar fi de natură să aducă atingere intereselor justiției.”

A. Cu privire la aplicabilitatea articolului 6 § 1

27. Din jurisprudența stabilită de Curte rezultă clar că un contencios disciplinar a cărui miză, după cum este cazul speței, este dreptul de a continua practicarea medicinei cu titlu privat, oferă un prilej pentru „contestații privind drepturile [...] cu caracter civil” în sensul articolului 6 § 1 (vezi în special hotărârile c. Germaniei din 28 iunie 1978, seria A nr. 27, pag. 29-32, §§ 87-95, Le Compte, Van Leuven și De Meyer c. Belgiei din 23 iulie 1981, seria A nr. 43, pag. 19-23, §§ 41-51, și Albert și Le Compte c. Belgiei din 10 februarie 1983, seria A nr. 58, pag. 14-16, §§ (25-29). Aplicabilitatea articolului 6 § 1 circumstanțelor cauzei, care a provocat dezbateri în fața Comisiei dar a nu a fost contestat în fața Curții, este în afară de orice îndoială.

28. Curtea consideră inutil de a examina problema de a ști dacă reclamantul este amenințat, după cum el pretinde, de o „acuzație în materie penală” în sensul articolului 6 § 1 din Convenție: ca și în cauzele König, Le Compte, Van Leuven și De Meyer, și Albert și Le Compte (hotărâri citate mai sus, respectiv pag. 33, § 96, pag. 23-24, § 53, și pag. 17, § 30), acele reguli ale articolului 6 § 1 a căror încălcare o pretinde reclamantul se aplică atât în materie civilă cât și în domeniul penal.

B. Conformitatea cu articolul 6 § 1

29. În opinia Doctorului Diennet, există o încălcare a articolului 6 § 1, din cauza lipsei publicității procedurii în fața jurisdicțiilor disciplinare și a lipsei imparțialității uneia dintre ele.

1. Publicitatea

30. Reclamantul s-a plâns de absența publicității dezbaterilor în fața consiliului regional al Ile-de-France și a secției disciplinare a consiliului național al asociației medicilor.

31. Guvernul nu a contestat acest fapt. El a recunoscut, printre altele, că reclamantul nu putea fi considerat ca renunțând tacit la publicitate nesolicitând-o, în măsura în care reglementarea franceză o excludea expres (paragraful 20 de mai sus – vezi în special, *mutatis mutandis*, hotărârea H. C. Belgiei din 30 noiembrie 1987, seria A nr. 127-B, pag. 36, § 54. El consideră totuși că Consiliul de Stat a compensat acest neajuns convocând ședințe publice la 15 ianuarie 1988 și la 15 octombrie 1990. Înalta jurisdicție dispunea, în cazul în care se pronunța în materie disciplinară, de o putere de control care depășea doar chestiuni de drept deoarece ea verifica exactitatea materială a faptelor, calificarea lor

juridică precum și, după caz, aprecierea judecătorilor cu privire la fondul cauzei, prin verificării denaturării pieselor din dosar; astfel ea a procedat și în cazul speței.

În mod subsidiar, Guvernul a pledat că în orice caz, greșelile imputate reclamantului se refereau direct la exercitarea profesiei medicale și cădeau deci sub excepțiile prevăzute la articolul 6 § 1. Organele disciplinare ale ordinului trebuiau în rezultat să verifice exactitudinea materială a faptelor imputate reclamantului pus sub urmărire din cauza că elibera prescripții medicale destinate să combată obezitatea fără a examina clienții și fără a asigura supravegherea tartamentului lor. În cadrul dezbaterilor trebuiau deci invocate exemple precise, deci era inevitabil ca publicitatea lor să pună în cauză secretul profesional și viața privată a pacienților.

32. La rândul său, Comisia a decis, referindu-se la jurisprudența Curții în această materie, că a avut loc o încălcare a dreptului la publicitate.
33. Curtea reamintește că publicitatea dezbaterilor judiciare constituie un principiu fundamental consacrat de articolul 6 § 1 (vezi, mai recent, hotărârea Schuler-Zgraggen c. Elveției din 24 iunie 1993, seria A nr. 263, pag. 19, § 58). Așa-numita publicitate protejează justițiabilii contra unei justiții secrete scăpate de sub controlul publicului; ea constituie astfel unul din mijloacele care contribuie la păstrarea încrederii în instanțele judecătorești. Prin transparența pe care o oferă administrării justiției, ea ajută la atingerea scopului articolului 6 § 1: procesul echitabil, a cărui garantare se află printre principiile oricărei societăți democratice în sensul Convenției (vezi, spre exemplu, hotărârea Sutter c. Elveției din 22 februarie 1984, seria A nr. 74, pag. 12, § 26).

Este adevărat că Convenția nu oferă un caracter absolut acestui principiu: în aceiași termeni ai articolului 6 § 1, „ (...) accesul în sala de ședințe poate fi interzis presei și publicului pe întreaga durată a procesului sau a unei părți a acestuia în interesul moralității (...), atunci când (...) protecția vieții private a părților la proces o impun, sau în măsura considerată absolut necesară de către instanță atunci când, în împrejurări speciale publicitatea ar fi de natură să aducă atingere intereselor justiției.”

34. Curtea a luat în considerare mai multe elemente.

Mai întâi, Guvernul nu a contestat lipsa publicității audierii în fața organelor disciplinare ale ordinului medicilor.

Apoi, atunci când Consiliul de Stat se pronunță în ordine de recurs asupra deciziilor secțiunii disciplinare a consiliului național al ordinului medicilor, el nu poate fi considerat ca un „organ judiciar de plină jurisdicție”, în special deoarece el nu are puterea de a aprecia proporționalitatea între greșală și sancțiune: caracterul public al audierilor în fața lui nu este suficient pentru a completa lacuna constatată la etapa procedurii disciplinare (vezi în special, *mutatis mutandis*, hotărârea Albert și Le Compte citată mai sus, pag. 16, § 29 și pag. 19, § 36).

În sfârșit, dacă necesitatea de a păstra secretul profesional sau viața privată a pacienților poate motiva ușile închise, acesta trebuie să fie cu strictețe ordonat de circumstanțe. Or în speță, reclamantul și Comisia subliniază într-adevăr aceasta, dezbaterile nu ar trebui să se refere decât la „metoda epistolară a consultației” adoptată de Dl Diennet (paragraful 8 de mai sus): nici rezultatele concrete ale acestei metode asupra unui sau altui pacient nici mărturiile eventuale pe care Dl Diennet le-ar putea fi obținut cu ocazia exercitării profesiei sale în mod rezonabil nu ar fi trebuit să fie evocate. Dacă în cadrul audierii a ieșit la suprafață riscul unui atentat la secretul profesional sau la viața privată, ușile închise ar fi putu fi ordonate. În orice caz, ușile închise se impuneau din cauza aplicării mecanice și prelabile a dispozițiilor decretului din 26 octombrie 1948 (paragraful 20 de mai sus). Așa-numitul decret a fost modificat ulterior faptelor cauzei: cu

excepția anumitor derogări strict definite, audierile în fața unui organ al ordinului, atunci când el se pronunță în materie disciplinară, sunt de acum înainte publice (paragraful 21 de mai sus).

35. În concluzie, a avut loc o încălcare a articolului 6 § 1 pe motiv că cauza celui interesat nu a fost audiată "în mod public" în fața consiliului regional al Il-de-France și secțiunea disciplinară a consiliului național al ordinului medicilor.

2. *Imparțialitatea*

36. Reclamantul nu a contestat imparțialitatea personală a membrilor secțiunii disciplinare a consiliului național al ordinului medicilor în componența în care statua când cauza i-a fost transmisă pentru a o examina în recurs.

Pe de altă parte, el afirmă că combinarea mai multor elemente în mod obiectiv provoacă un dubiu serios privind imparțialitatea secțiunii ca tare: nu doar trei din cei șapte membri – printre care și raportorul – cunoșteau deja cauza în apel, dar pe deasupra cea de-a doua decizie este identică cu prima, cu excepția introducerii unui alineat care ia în considerare legea de amnistiere intervenită între timp.

El susține că cei trei membri trebuiau să fie înlocuiți cu supleanți. În această privință, nu i se poate reproșa faptul că i-a recuzat pe aceștia din urmă: pe de o parte o asemenea procedură – excepțională în dreptul francez – era sortită eșecului și, pe de altă parte, viciul relativ la motivarea celei de-a doua decizii a secțiunii disciplinare a devenit aparent doar în ziua notificării acestei decizii reclamantului, când el a putut constata că ea era identică cu prima.

37. Guvernul și Comisia reamintesc hotărârea Ringeisen c. Austriei din 16 iulie 1971, conform căreia „ (...) nu ar trebui să considerăm ca principiu general care decurge din obligația de imparțialitate, faptul că o jurisdicție de recurs care anulează o decizie administrativă sau judecătorească este obligată să transmită cauza unei alte autorități jurisdicționale sau unui alt organ constituit de această autoritate” (seria A nr. 13, pag. 40, § 97). Guvernul precizează în acest context că articolul 11 al legii din 31 decembrie 1987 privind reforma contenciosului administrativ prevede în mod expres că dacă Consiliul de Stat transmite o cauză în fața aceleiași jurisdicții, aceasta trebuie să examineze cauza într-o altă componență, cu excepția imposibilității ce ține de natura acesteia (paragraful 17 de mai sus); or din cauza unicității secțiunii disciplinare a consiliului național al ordinului medicilor, în speță era cazul unei astfel de imposibilități.

Cât privește plângerea ce ține de motivare, Guvernul a subliniat că prima decizie nu a fost anulată decât pentru viciu de formă, și că nici un alt fapt nou nu a fost invocat după trimiterea cauzei, cu atât mai mult cu cât similitudinea textelor celor două decizii, având în vedere chiar componența secțiunii disciplinare când s-a pronunțat a doua oară, nu justifică nici un dubiu obiectiv cât privește imparțialitatea secțiunii disciplinare.

38. În opinia Curții, nu putem vedea un motiv legitim de suspiciune în circumstanța când trei din șapte membri ai secțiunii disciplinare au luat parte la adoptarea primei decizii (vezi hotărârea Ringeisen menționată mai sus, *loc. cit.*; paragraful 12 de mai sus). În plus, chiar dacă erau redactate diferit, cea de-a doua decizie a avut în mod necesar același temei deoarece nu au existat elemente noi. Temerile reclamantului nu putea fi privite ca fiind obiectiv justificate.
39. Astfel nu a fost stabilită o încălcare a articolului 6 § 1 din acest punct de vedere.

II. CU PRIVIRE LA APLICAREA ARTICOLULUI 50 DIN CONVENȚIE

40. În termenii articolului 50 din Convenție,

„Dacă Curtea declară că decizia adoptată sau măsura ordonată de o autoritate judiciară sau orice altă autoritate a unei Părți Contractante contravine totalmente sau parțial obligațiilor ce reies din (...) Convenție, și dacă dreptul intern al Părții în cauză nu permite decât o înlăturare incompletă a consecințelor acestei încălcări, Curtea acordă părții lezate, dacă este cazul, o satisfacție echitabilă.”

A. Prejudiciul

41. La început reclamantul a solicitat 500 000 franci francezi (FRF) pentru prejudiciul moral, precum și 500 000 FRF pentru repararea „hărțuielilor” pe care le-a suportat drept urmare a sancțiunii disciplinare pronunțate împotriva sa.
42. Delegatul Comisiei a lăsat această chestiune la discreția Curții. Totuși el a precizat că cererea reclamantului se întemeiază pe ipoteza unei duble încălcări a articolului 6 § 1, astfel încât să nu fie acordată întreaga sumă reclamată dacă Curtea este de acord cu avizul Comisiei.
43. Și Guvernul, și Curtea au considerat că constatarea unei încălcări a articolului 6 § 1 prezintă în sine o satisfacție echitabilă suficientă.

B. Costuri și cheltuieli

44. Drul Diennet a reclamat în plus 47 000 FRF pentru costuri și cheltuieli suportate în fața jurisdicțiilor franceze și 30 000 FRF, plus 3 720 FRF pentru taxe pentru valoarea adăugată (TVA), pentru cele relative la procedura în fața organelor Convenției.
45. Guvernul a lăsat această chestiune la discreția Curții. Cât privește delegatul Comisiei, el nu s-a pronunțat.
46. Luând în considerare faptul că s-a pronunțat doar referitor la una din plângeri, Curtea, în rezultatul unei evaluări echitabile, a acordat reclamantului 20 000 FRF, inclusiv TVA.

PENTRU ACESTE MOTIVE, CURTEA

1. *Hotărăște*, în unanimitate, că articolul 6 § 1 este aplicabil în această speță;
2. *Hotărăște*, în unanimitate, că a avut loc o încălcare a articolului 6 § 1 din Convenție, datorită faptului că cauza reclamantului nu a fost audiată în mod public;
3. *Hotărăște*, cu opt voturi pentru și unul împotriva, că nu există alte încălcări ale aceluiași articol în ceea ce privește cealaltă plângere a reclamantului;
4. *Hotărăște*, în unanimitate, că prezenta hotărâre constituie în sine o satisfacție echitabilă suficientă în ceea ce privește prejudiciul pretins;
5. *Hotărăște*, în unanimitate, că Statul pârât trebuie să plătească reclamantului, în termen de trei luni, 20 000 (douăzeci mii) franci francezi pentru costuri și cheltuieli;
6. *Respinge*, în unanimitate, cererea de satisfacție echitabilă pentru surplus.

Redactată în franceză și engleză, apoi pronunțată în cadrul audierii publice la Palatul Drepturilor Omului de la Strasbourg, la 26 septembrie 1995.

Semnat: Rolv Ryssdal
Președinte

Semnat: Herbert Petzold
Grefier

La prezenta hotărâre se anexează, în conformitate cu articolele 51 § 2 din Convenție și 53 § 2 din regulamentul A, expunerea opiniei parțial separate a Dlui Morenilla.

OPINIA PARȚIAL SEPARATĂ A DLUI JUDECĂTOR MORENILLA

1. Regret de a-mi demonstra dezacordul cu majoritatea în ceea ce privește plângerea reclamantului în baza articolului 6 § 1 din Convenție și referitor la încălcarea dreptului său la o instanță imparțială. În opinia mea, faptele cauzei denotă a încălcare a acestui articol.
2. Majoritatea (paragraful 38 al hotărârii) nu văd un motiv de suspiciune legitimă în circumstanța când trei și șapte membri ai secțiunii disciplinare a consiliului național al ordinului medicilor, care a decis în final asupra conduitei profesionale a Dlui Diennet și i-a impus sancțiunea de interdicție a exercitării medicinei pe parcursul a trei ani, au luat parte, în aceeași cauză, la adoptarea deciziei anterioare a acestei secțiuni.
3. O asemenea concluzie este, în opinia mea, contrară noțiunii de imparțialitate numită obiectivă, combinată cu „teoria aparențelor” dezvoltată de Curte în special în hotărârile Piersack c. Belgiei din 1 octombrie 1982 (seria A, pag. 13-16, §§ 28-32), De Cubber c. Belgiei din 26 octombrie 1984 (seria A nr. 86, pag. 14-16, §§ 25-30) și Hauschildt c. Danemarcei din 24 mai 1989 (seria A nr. 154, pag. 21-22, §§ 46-52) (vezi Marc-André Eissen, *Jurisprudence relative à l'article 6 de la Convention*, Curtea europeană a Drepturilor Omului, 1985, pag. 28-30).
4. În consecință, circumstanțele descrise justificau temerile reclamantului în ceea ce privește imparțialitatea instanței care trebuia să judece în final asupra conduite profesionale. Am ajuns la concluzia că așa-numitele circumstanțe trebuie să fie analizate din punctul de vedere subiectiv al atitudinii judecătorilor în fața unei cauze pe care ei deja au examinat-o și asupra căreia au decis anterior, sau ca ele să fie luate în considerare sub un unghi obiectiv, cel al justificării temerilor reclamantului în fața „aparențelor” parțialității unui organ al cărui trei membri din șapte deja l-au judecat și l-au condamnat (vezi, printre altele, hotărârile susmenționate De Cubber, pag. 13-14, § 24, și Hauschildt, pag. 21, § 46).
5. Circumstanța când cea de-a doua cădecizie practic este o reproducere textuală a celei dintâi – explicabil de altfel prin faptul că raportorul secțiunii disciplinare în componența de revizuire a făcut parte din prima componență a acestei secțiuni – fac această carență și mai evidentă. Nu este deci vorba de o eventuală reavoință personală a celor trei membri față de Dl Diennet – care niciodată nu a afirmat aceasta -, dar de atitudinea lor față de cauză și de convingerea lor personală cu privire la încălcarea regulilor deontologice imputate reclamantului.
6. Sub unghiul aprecierii obiective, circumstanțele descrise justificau un dubiu față de imparțialitatea celor trei membri la rejudecarea Dlui Diennet pentru același fapte. Ei trebuiau să fie recuzați: reclamantul avea dreptul legitim să aibă temeri de o lipsă a imparțialității datorită cunoașterii profunde din partea lor a cauzei și datorită deciziei pe care ei o adoptase la o etapă anterioară. Imparțialitatea jurisdicției putea fi un subiect de cauțiune și „temerile reclamantului puteau fi considerate ca justificate obiectiv” (hotărârile Hauschildt menționată mai sus, pag.

21, §§ 48-49, și Thorgeir Thorgeirson c. Islandei din 25 iunie 1992, seria A nr. 239, pag. 23, § 51).

7. Majoritatea consideră că temerile celui interesat nu pot fi considerate ca „justificate obiectiv” și au conchis absența încălcării. Ea se referă la hotărârea în cauza Ringeisen c. Austriei (hotărârea din 16 iulie 1971, seria A nr. 13) al cărui context era totuși prea diferit de cel al speței date: procedurile conduse de Dl Ringeisen urmăreau în rezultat să obțină aprobarea unui transfer de proprietate a terenurilor agricole și prezentau deci un caracter pur civil, pe când Dl Diennet a fost pus sub urmărire pentru încălcarea regulilor deontologiei medicale. Curtea extinde astfel, fără explicații, asupra organelor disciplinare o tendință foarte recentă a jurisprudenței sale (vezi fey c. Austriei din 24 februarie 1993, seria A nr. 255-A, pag. 12, § 30, Padovani c. Italiei din 26 februarie 1993, seria A, nr. 257-B, pag. 20, § 27, Nortier c. Olandei din 24 august 1993, seria A nr. 267, pag. 15-16, §§ 31-37, cu opinia mea concordantă, pag. 18-19, și Saraiva de carvalho c. Portugaliei din 22 aprilie 1994, seria A nr. 286-B) deja cu greu conciliabilă cu doctrina anterioară dezvoltată în hotărârile Piersack, De Cubber, Hauschildt și Thorgeir Thorgeirson menționate mai sus. Această jurisprudență se referă cu toate acestea doar la judecătoria în materie penală care, adoptând, la etapa anchetării cauzei, măsuri de detenție provizorie împotriva unui suspect, erau chemați ulterior – în majoritatea acestor cauze, datorită șansei constituirii instanțelor judiciare sau schimbării personalului judiciar – să se pronunțe asupra culpabilității acuzatului vizat.
8. În cauza dată, nu este vorba de o adoptare a măsurilor de anchetă la o etapă anterioară procedurii, dar de decizii deja adoptate privind culpabilitatea, cu titlu disciplinar, de către judecătoria chemați din nou să judece cauza. Această interpretare a articolului 6 § 1 din Convenție cu privire la dreptul la o instanță imparțială face, în opinia mea, mai incertă jurisprudența noastră cu privire la determinarea acestui element esențial al procesului echitabil.